



Jura

J.nr. 2023 - 120953

Ref. lieis

Den 22. december 2023

Bindende udtalelse vedrørende udkast af 21. december 2023 til afgørelse om overhængende fare for en miljøskade fra Randers Kommune

Udtalelse

Miljøstyrelsen har den 21. december 2012 modtaget udkast til afgørelse fra Randers Kommune om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade i Randers Kommune.

Miljøstyrelsen skal herefter komme med en bindende udtalelse, jf. bekendtgørelse nr. 1460 af 7. december 2015 om indhentelse af udtalelse om miljøskade m.v.

Miljøstyrelsen har gennemgået Randers Kommunes udkast til afgørelse samt det særskilte materiale, som Miljøstyrelsen har modtaget fra Randers Kommune til understøttelse af den faglige vurdering.

Miljøstyrelsen erklærer sig hermed enig i, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade på vandforekomsten, Alling Å og visse bilag II-arter beskyttet efter habitatdirektivet.

Miljøstyrelsen vurderer, at der på det foreliggende grundlag ikke er tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid på kystvande og andre beskyttede arter og natur i området.

I det følgende gennemgås Miljøstyrelsens vurdering af, om der foreligger en overhængende fare for en miljøskade i forbindelse med jordskredet fra virksomheden, Nordic Waste A/S.

Sagens omstændigheder

Miljøstyrelsen modtog den 19. december 2023 udkast til afgørelse fra Randers Kommune om, at der foreligger en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Den 20. december 2023 blev der afholdt et møde mellem Randers Kommune og Miljøstyrelsen, hvor Miljøstyrelsen konkretiserede, hvilke oplysninger og materiale, der var behov for, førend Miljøstyrelsen kan behandle udkastet til afgørelse. Det omhandlede særligt vurderingen af påvirkning af N2000-området samt viden om det/de stoffer, der var blandet sammen med den jord, som er den primære årsag til den potentielle skade.

Randers Kommune fremsendte yderligere materiale den 20. december samt den 21. december 2023, hvilken dato kommunen også fremsendte et udbygget udkast til afgørelse, om at der foreligger en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Den 21. december blev der gennemført et møde mellem Randers Kommune, hvor Randers Kommune orienterede om status for situationen på stedet for hændelsen, da denne udvikler sig time for time.

Baggrund

Det fremgår af kommunens udkast til afgørelse om miljøskade af 21. december 2023, at der er sket massive jordskred forårsaget af virksomhedens drift. Miljøstyrelsen har lagt dette til grund i forhold til denne udtalelse. Miljøstyrelsen har endvidere lagt til grund, at faren for miljøskade fortsat ikke er afværget som følge af afværgende tiltag. På møder mellem Miljøstyrelsen og kommunen er hændelsesforløbet blevet fremlagt.

Kommunen har oplyst, at virksomheden anlagde en større vold for at forsøge at forhindre, at jorden skred uden for virksomheden. Volden blev opbygget af microfiller, der er et kalkstabiliseringsprodukt. Volden kunne ikke modstå presset fra jordskredet og kommunen byggede derfor en jernkasse omkring vandløbet neden for virksomheden for at forhindre skredet i at fortsætte ned i vandløbet. Jernkassen er kollapsede, og der arbejdes derfor på at etablere en styret underboring under landevejen og en ca. 300 meter rørledning, der kan føre vandløbet øst for landevejen. Indtil dette er fuldt etableret, pumpes vandløbsvandet fra vandløbet syd for virksomheden videre i den midlertidigt rørlagte del.

Kommunen har oplyst, at der er fare for, at jordskredet fortsætter længere nordpå, hvor vandløbet ikke er rørlagt og videre ned til en række drivhuse, der er placeret langs vandløbet.

Juridiske betragtninger og retlig ramme

Den ansvarlige virksomhed

Efter miljøbeskyttelseslovens § 73 b, stk. 1, forstås ved den ansvarlige for driften den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet. Det kan konstateres ud fra kommunens beskrivelser i udkast til afgørelse samt ud fra beskrivelser under møder med Randers Kommune, at der er årsagssammenhæng mellem den overhængende fare for en miljøskade og den erhvervsmæssige aktivitet udført af virksomheden Nordic Waste.

Det er miljøbeskyttelsesloven, der regulerer den skadevoldende hændelse. Efter miljøbeskyttelseslovens kapitel om miljøskade og § 73 b, stk. 2, er ansvarsgrundlaget objektivi. Det betyder, at det i nærværende situation er tilstrækkelig at konstatere, at virksomhedens drift har forårsaget den skadevoldende hændelse. Der er således ikke krav om at vurdere, om virksomheden har udvist forsæt eller grov uagtsomhed i forbindelse med hændelsen.

Vurderingen af overhængende fare for en miljøskade

Ved en overhængende fare for en miljøskade forstås efter miljøskadelovens § 11, at der er en tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid.

Der skal således være en tilstrækkelig sandsynlighed for, at miljøskaden indtræder i en nær fremtid for, at der er tale om en overhængende fare for en miljøskade.

Miljøskadeloven er en implementering af miljøansvarsdirektivet. Direktivet skal fortolkes i overensstemmelse med Domstolens fortolkningsmetoder og i lyset af relevante retsprincipper, f.eks. forsigtighedsprincippet.

Efter forsigtighedsprincippet kræves der ikke videnskabelig sikkerhed for, at der vil opstå målelige negative virkninger. En rimelig antagelse er tilstrækkelig. Forsigtighedsprincippet skal eksempelvis anvendes, når der med henblik på forebyggende foranstaltninger i forbindelse med en overhængende fare for en miljøskade er behov for at foretage en hurtig vurdering, og medfører, at umiddelbart tilgængelige oplysninger skal lægges til grund for både vurderingen og konklusionerne, jf. Pkt. 71 i EU-Kommissionens Meddelelse, Retningslinjer for en fælles forståelse af begrebet »miljøskade« som defineret i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader fra 2021 (herefter EU-Kommissionens Retningslinjer).¹

Videre følger af EU-Kommissionens Retningslinjer og pkt. 80:

”Hvis operatøren eller den kompetente myndighed beslutter ikke at træffe eller kræve forebyggende foranstaltninger eller omgående håndtering af skadelige påvirkninger, skal vedkommendes beslutning baseres på, at der ikke er rimelig videnskabelig tvivl med hensyn til fraværet af målelige negative virkninger på en naturressource.”

Da vurderingen af behov for forebyggende foranstaltninger i nærværende situation er tidskritiske, følger det således af forsigtighedsprincippet, at vurderingen og konklusioner, må baseres på umiddelbart tilgængelige oplysninger, og at de kompetente myndigheder vil være berettiget til at gribe ind på grundlag af en rimelig formodning/antagelse om, at der foreligger en overhængende fare for en miljøskade.²

Påvirkning på naturressourcen jord

Randers Kommunes udkast til afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade behandler ikke, hvorvidt der er sket en sådan skade på naturressourcen jord.

Da der på nuværende tidspunkt efter tilgængelige oplysninger fra Randers Kommune ikke ses at være overhængende fare for betydelig påvirkning af

¹ [eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0407\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0407(01))

² Pkt. 31 - [eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0407\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0407(01))

menneskers sundhed fra en jordforurening, indgår påvirkning af jord ikke yderligere i Miljøstyrelsens udtalelse.

Dette skal naturligvis endeligt kunne afvises af Randers Kommune, at der ikke foreligger en sådan miljøskade eller overhængende fare derfor på jord.

Påvirkning på naturressourcen vand

Ved en miljøskade på vandmiljøet forstås efter miljøskadelovens § 8, stk. 1, nr. 1 en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af den økologiske, kemiske eller kvantitative tilstand eller det økologiske potentiale for vandforekomster, der er omfattet af lov om vandplanlægning.

En miljøskade på overfladevand er således en betydelig målelig forringelse, der vedrører tilstanden af et målsat overfladevandområde. En målelig betydelig forringelse kan indebære, at eksempelvis tilstandsklassen for en vandforekomst rykker en klasse ned, men en målelig forringelse kan også være betydelig, hvis en vandforekomst falder fra toppen af en tilstandskategori til bunden af den samme. Endelig vil enhver målelig forringelse kunne være betydelig, hvis et kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse. For at negative virkninger kan være betydelige, skal de ikke nødvendigvis vedrøre alle de tilstandselementer, der potentielt er relevante. De skal dog vedrøre mindst ét, jf. pkt. 167 i EU-Kommissionens Retningslinjer.

En skade, som genopretter sig af sig selv inden for et år, kan ikke betragtes som værende betydelig.³

For de biologiske kvalitetselementer findes der beskrivelser af følgende elementer: fytoplankton, makrofyter og bundvegetation, benthiske invertebrater og fiskefauna.

For de hydromorfologiske kvalitetselementer findes der beskrivelser af følgende elementer: hydrologisk regime, vandløbets kontinuitet og morfologiske forhold.

For de fysisk-kemiske kvalitetselementer findes der beskrivelser af følgende elementer: generelle forhold, specifikke syntetiske forurenende stoffer, og specifikke ikke-syntetiske forurenende stoffer.

Det er disse kvalitetselementer, der gennemgås i det følgende.

Påvirkning af kemisk tilstand og økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer

I vandområdeplanerne 2021-2027 er der ukendt kemisk tilstand og ukendt økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer i vandløbstrækningen ved virksomheden. I vandområdet 09919 nedstrøms fra virksomheden er der god kemisk tilstand og god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer.

Randers Kommune har oplyst, at der på virksomhedens areal er en eller flere jordforureninger, der hidtil ikke har været oplyst. Kommunen oplyser, at der er

³ Miljøstyrelsens vejledning om miljøskadebegrebet fra 2008

udtaget stikprøver af de mistænkte jordforureninger. Analyseresultaterne viser, at jorden er forurennet med oliestoffer. Afhængig af situationens generelle udvikling kan det ikke udelukkes, at jordskred vil medføre, at miljøfarlige forurenende stoffer udvaskes til vandmiljøet.

Kommunen oplyser også, at der er konstateret koncentrationer af arsen, cadmium, krom og nikkel i koncentrationer over miljøkvalitetskrav i et af virksomhedens regnvandsbassiner. En eventuel udledning af vand fra regnvandsbassinet til vandmiljøet i forbindelse med jordskredet eller efterfølgende kan medføre forhøjede koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer i vandløbet.

Microfiller (Aalborg Portland A/S) er et restprodukt fra cementproduktion. Produktet er opført hos ECHA (*European Chemical Agency*) under CAS-nr. 68475-76-3⁴. ECHA-profilen har ikke oplysninger om produktets opløselighed og miljøskæbne, men det er oplyst i produktets sikkerhedsdatablad, at det er blandbart med vand, hvorfor det må forventes, at et spild i vandløbet vil medføre, at eventuelle miljøfarlige forurenende stoffer kan mobiliseres i begrænset omfang.

Microfiller har ikke et miljøkvalitetskrav, men i ECHA-profilen findes information om økotoksikologiske effekter af produktet, herunder beregnede PNEC-værdier (*Predicted No-Effect Concentration*) og studier, der fastlægger laveste koncentrationer for akutte og kroniske påvirkninger på fisk, akvatiske invertebrater og alger. På produktets sikkerhedsdatablad afsnit 6.2 er anført, at man skal undgå unødige udslip til omgivelserne, hvilket også understøttes af oplysningerne fra ECHA som viser at stoffet kan være toksisk ved højere koncentrationer.

Miljøstyrelsen har ikke oplysning om det specifikke indhold af miljøfarlige forurenende stoffer i microfiller, ligesom Miljøstyrelsen ikke har oplysninger om indholdet af miljøfarlige forurenende stoffer i det forurenede jord. Som et restprodukt fra cementproduktion må det forventes, at Microfiller indeholder miljøfarlige forurenende stoffer, herunder især metaller, som kan påvirke vandmiljøet.

Miljøstyrelsen er enig i kommunes vurdering af, at det på baggrund af det oplyste ikke kan afvises, at koncentrationen af miljøfarlige forurenende stoffer længerevarende kan stige i vandmiljøet omkring jordskredet og nedstrøms i vandsystemet med følger for den kemisk tilstand og den økologiske tilstand for nationalt specifikke stoffer og med yderligere konsekvenser for vandløbets biologisk kvalitetselementer.

Vurdering af påvirkning af de biologiske kvalitetselementer gennemgås i det følgende.

Påvirkningen af de biologiske kvalitetselementer i vandløbet

Kommunen har oplyst, at jordskredet består af rent og lettere forurenede jord. Den vold, der blev lavet med henblik på at standse jordskredet, er opbygget af

⁴ Substance Information: <https://echa.europa.eu/da/substance-information/-/substanceinfo/100.064.216>

microfiller, der er et kalkstabiliseringsprodukt, som virksomheden har tilladelse til at nyttiggøre på virksomheden.

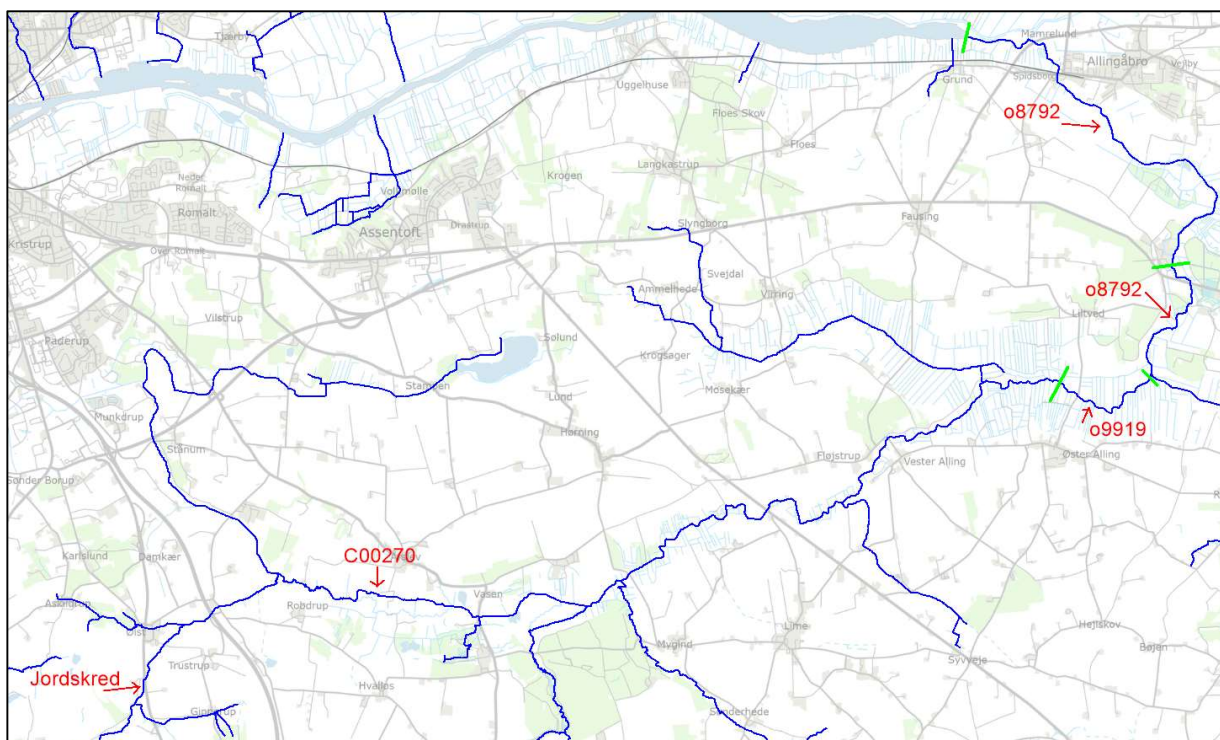
Kommunen har oplyst, at der fortsat er fare for, at der kan ske en yderligere udskridning af jorden således, at den åbne del af vandløbet nedstrøms virksomheden kan blive tilført jord – måske også efter at etableringen af rørlægningen er tilendebragt. Miljøstyrelsen er enig i denne vurdering, også da den er etableret under stor hast og under vanskelige forhold.

Det vurderes ligeledes, at der kan være risiko for, at en del af udskridningen af jord kan blive oversvømmet af vandløbsvand og dermed føres dette videre i vandløbssystemet.

I Vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3) er den samlede økologiske tilstand i vandløbsvandområdet moderat (vandområde ID c00270). Nedenstående tabel viser ligeledes tilstanden for de nedstrøms beliggende vandløbsvandområder. De biologiske kvalitetselementer er baseret på bentiske invertebrater (smådyr), fisk, makrofyter (planter) og fytobenthos (alger).

Vandområde ID	Smådyr	Fisk	planter	Alger	Samlet tilstand
c00270	God	moderat	moderat	Moderat	moderat
o9919	God	Ringe	god	Ukendt	ringe
o8792	Moderat	Ringe	god	Ukendt	ringe
o9926_a	Ukendt	ukendt	ukendt	Ukendt	ukendt

Tabel 1. Tilstand for de biologiske kvalitetselementer i Vandområdeplan 2021-2027.



Kort 1. Kort over placeringen af vandløbsvandområder nedstrøms jordskredet. Grønne delestreger markerer overgang til nyt vandområde.

Miljøstyrelsen er enig med kommunen i, at både jorden og microfilleren vil kunne påvirke de biologiske kvalitetselementer negativt, hvis jordskredet når ned til vandløbet. Ud over at microfilleren er basisk, vil jorden i sig selv være iltforbrugende og bidrage med næringsstoffer, ligesom jorden partikulært vil kunne påvirke levesteder for smådyr og eventuelle gydepladser for fisk negativt. I Alling Å, vil især de bentiske invertebrater og fisk i vandløbet således kunne blive påvirket af især udvaskningen af partikulært materiale. Alger og planter i vandløbet kan også blive påvirket i negativ retning.

Vandlevende organismer er generelt følsomme overfor signifikante udsving i pH-værdien. F.eks. kan det påvirke iltoptaget over fiskenes gæller. Ændringen i pH-værdien må derfor forventes generelt at kunne påvirke vandlevende organismer i vandløbet.

Det vurderes, at der er risiko for, at især fiskebestanden ikke vil kunne genoprettes indenfor 1 år fra påvirkningen.

Miljøstyrelsen har ikke oplysninger om, hvorvidt jorden eller microfilleren indeholder øvrige stoffer, der kan påvirke de biologiske kvalitetselementer negativt.

Førnævnte påvirkning er afhængig af omfanget af udskridningen til vandløbet, men Miljøstyrelsen vurderer, at hvis forureningen rammer vandløbet, Alling Å, så vil der være en rimelig formodning for, at der er en overhængende fare for miljøskaade på vandløbet i forhold til de biologiske kvalitetselementer.

Sammenfattende om påvirkningen på Alling Å

Såfremt jordskredet fortsætter ud i Alling Å og i øvrigt bliver liggende i ådalen og samtidig oversvømmes med vandløbsvand og regnvand vil der være tilstrækkelig sandsynlighed for, at vandløbet kan erodere gennem jordskredet og danne et nyt forløb. Dette vil medføre, at der nedstrøms jordbunken vil udvaskes partikulært materiale fra jordskredet, der kan føres videre ned gennem Alling Å og potentielt videre til Randers Fjord. Dette kan medføre en længerevarende og betydelig påvirkning af tilstanden i vandmiljøet, der vurderes at kunne vare over 1 år, for så vidt angår:

- Ændringen i pH-værdien må dette forventes generelt at kunne påvirke vandlevende organismer i vandløbet betydeligt.
- de biologiske kvalitetselementer i Alling Å, vil især de benthiske invertebrater og fisk i vandløbet kunne blive påvirket af især udvaskningen af partikulært materiale. Alger og planter i vandløbet forventes i en vis grad ligeledes at kunne blive påvirket i negativ retning, evt. med betydning for klassificering af den samlede økologiske tilstand.
- de miljøfarlige forurenende stoffer, hvor især udvaskningen fra evt. jordforurening og microfiller vil kunne medføre længerevarende koncentrationsstigning, evt. med overskridelse af miljøkvalitetskravene i biota, sediment eller vand, med konsekvenser for klassificeringen af den kemisk tilstand og den økologiske tilstand for nationalt specifikke stoffer.
- de biologiske kvalitetselementer i Randers Fjord, hvor rodfæstet vegetation og benthiske invertebrater potentielt kan påvirkes af reduceret lysforhold, som følge af større mængder af partikulært materiale udvasket til fjorden.

Påvirkning af de biologiske kvalitetselementer i nedstrøms liggende kystvand

Kommunen har, som det fremgår af ovenstående, oplyst, at der er risiko for at både jordskred, bestående af rent og lettere forurenede jord, samt at microfiller (er et kalkstabiliseringsprodukt) vil kunne nå vandløbet. Kommunen har endvidere vurderet, at følgevirkningerne fra jordskredet vil kunne have en negativ påvirkning på de nedstrøms liggende kystvandområder i Randers Fjord.

I Vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3) er målsat to kystvandområder i Randers Fjord. For vandområdet Randers Fjord, indre (id nr. 136) er den samlede økologiske tilstand moderat, og for Randers Fjord, ydre (id nr. 137) er den samlede økologiske tilstand dårlig. Tilstanden for vandområderne i Randers Fjord fremgår af nedenstående tabel. De biologiske kvalitetselementer er baseret på fytoplankton, rodfæstet vegetation (eks. ålegræs), og bunddyr.

Vandområde ID	Fytoplankton	rodfæstet vegetation	bunddyr	Samlet
136	God	ingen målsætning	moderat	moderat
137	God	Dårlig	moderat	dårlig

Tabel 2. Tilstand for de biologiske kvalitetselementer i Randers Fjord, indre (id nr. 136) og Randers Fjord, ydre (id nr. 137) i Vandområdeplan 2021-2027.

Kystvandområde 136 ligger omkring 30 km nedstrøms lokaliteten for jordskredet, og kystvandområde 137 ligger i forlængelse af kystvandområde 136, 10 km

yderligere nedstrøms jordskredet. Miljøstyrelsen vurderer, at en del af materialet fra et jordskredet vil sedimentere og forblive i vandløbet i vandløbet på vej ned mod fjorden.

Men finpartikulært materiale og opløst stof vil potentielt kunne transporteres med vandløbsstrømmen ud i Randers Fjord. Mængden af det materiale og opløste stoffer, der potentielt kan nå fjorden, vil afhænge af en række forhold.

Miljøstyrelsen har ikke konkrete oplysninger om disse forhold. Det er således svært at vurdere, hvilke påvirkninger jordskredet vil kunne have på de biologiske kvalitetselementer i vandområderne i Randers Fjord.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at hvis en forurening som den omhandlede rammer Alling Å, og hvis det når kystvandet i betydelig mængde, så vil både rodfæstet vegetation (eks. ålegræs) og bunddyr kunne blive påvirket af større mængder af opslemmet (opløst) materiale, og det vil kunne reducere lysforholdene for vegetationen og påvirke bl.a. fødeindtag for bunddyr. Hvorvidt påvirkningen vil være betydelig og dermed udgøre en overhængende fare for en miljøskade afhænger igen af mængden af forureningen, som når kystvandet.

Miljøstyrelsen er enig med kommunes vurdering af, at det på baggrund af det oplyste ikke kan afvises, at Randers Fjord vil blive påvirket af jordskredet. På det foreliggende grundlag kan Miljøstyrelsen dog ikke vurdere omfanget af den potentielle forurening. Det vurderes, at sandsynligheden for at der kan indtræffe en miljøskade på kystvandområderne i forhold til de biologiske kvalitetselementer i den nære fremtid er til stede, og det kan ikke afvises, at denne kan være betydelig.

Påvirkning på naturressourcen beskyttede arter og naturtyper

Ved en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper forstås efter miljøskadelovens § 7, stk. 1, en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og naturtyper. Påvirkningen vurderes i forhold til den hidtidige tilstand.

Påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

Randers Kommune har, som det fremgår af ovenstående, oplyst, at der er risiko for et betragteligt jordskred bestående af rent og lettere forurenede jord samt mikrofiller, der vil kunne nå vandløbet Alling Å. Se yderligere ovenfor om kommunens oplysninger om forureningen. Kommunen oplyser, at der er konstateret forholdsvis store koncentrationer (over miljøkvalitetskrav) af arsen, cadmium, krom og nikkel i et af virksomhedens regnvandsbassiner.

Kommunen har samlet vurderet, at jordskredet med følgevirkningerne fra forurening med forskellige miljøfremmede stoffer til Alling Å og videre til Randers Fjord vil udgøre en potentiel mulighed for at påvirke habitatområde H 14 og fuglebeskyttelsesområde F 15 på en ugunstig måde og medvirke til, at der ikke kan opnås gunstig bevaringsstatus for en række arter og naturtyper på Natura 2000-

områdets udpegningsgrundlag. Kommunen vurderer, at der er potentiel risiko for at skade arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget, herunder marine naturtyper, fisk, odder, havpattedyr og fugle og derfor potentiel mulighed for at skade bevaringsmålsætningen for Natura 2000-området.

Alling Å udmunder i Grund Fjord og Randers Fjord, der er en del af Natura 2000-område nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, som består af habitatområde H 14 og fuglebeskyttelsesområde F 15 og F2. Natura 2000-området ligger mere end 30 km nedstrøms Nordic Waste.

Naturtyper og arter, som potentielt kan påvirkes, hvis jordskredet og indholdsstoffer i større koncentrationer når Alling Å, omfatter bl.a. marine naturtyper (flodmundinger, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, større lavvandede bugter og vige samt mudder- og sandflader blottet ved ebbe), fiskearter (hav-, flod og bæklampret samt stavsild), odder, marsvin, spættet sæl og fugle (ynglefuglene havørn, kongeørn, rørhøg, klyde, splitterne, fjordterne, havterne, dværgterne, knopsvane, samt trækfuglene pibesvane, sangsvane, lysbuget knortegås, hjejle, edderfugl, gravand, bjergand, sortand, fløjland, hvinand, stor skallesluger).

Ifølge Natura 2000-plan 2021-2027 for området er bevaringsmålsætningerne for området bl.a., at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. De marine naturtyper sikres et artsrigt plante- og dyreliv, der tilfredsstiller livsbetingelserne for de internationalt vigtige forekomster af træk- og ynglefugle samt havpattedyr. Naturtyperne sandbanke (1110), bugt (1160), vadeflade (1140), flodmunding (1130), lagune (1150) m.fl. skal sikres. Den økologiske integritet for området sikres derudover ved, at havområdet opnår en god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

Vurdering af påvirkning af fisk

Arterne på udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område samt deres levesteder er efter habitatreglerne beskyttede inden for de udpegede områder. Miljøskadeloven omfatter dog også skade på udpegede arter, herunder hav-, flod og bæklampret, stavsild og odder uden for de udpegede områder, såfremt der vil ske en påvirkning af disses bevaringsstatus i Natura 2000-området.

Bevaringsstatus for bæklampret vurderes at være gunstig, mens bevaringsstatus for både hav- og flodlampret vurderes at være stærkt ugunstigt, fordi de samlede bestande af arterne er faldet og meget lav. Bevaringsstatus for stavsild er ukendt⁵.

⁵ Bevaringsstatus for naturtyper og arter Oversigt over Danmarks Artikel 17-rapportering til habitatdirektivet 2019 Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi Dato: 6. september 2019 Jesper Fredshavn¹, Bettina Nygaard², Rasmus Ejrnæs², Christian Damgaard², Ole Roland Therkildsen², Morten Elmeros², Liselotte Sander Johansson², Anette Baisner Alnøe², Karsten Dahl², Erik Haar Nielsen², Helle Buur Pedersen², Signe Sveegaard², Anders Galatius² & Jonas Teilmann² 1DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi 2Institut for Bioscience

Bæklampret, flodlampret og havlampret gyder i vandløb, hvor der er sand, grus og sten. De nyklækkede larver opholder sig på vandløbsstrækninger med blød bund, hvor de ernærer sig af fint organisk materiale, alger og mikroorganismer.

Miljøstyrelsen har ikke konkrete oplysninger om placering af kendte og mulige gyde/opvækstområder for bæklampret, flodlampret og havlampret i Alling Å og potentielle påvirkninger fra jordskredet på disse. Kommunen har ikke forholdt sig til dette i vurderingen af påvirkningen på udpegningsgrundlaget. Det er imidlertid på det foreliggende grundlag Miljøstyrelsen vurderer, at både jorden og microfilleren forventes at kunne påvirke fiskene, gydeområder og opvækstområder, hvis jordskredet når ned til vandløbet. Ud over at microfilleren er basisk, vil jorden i sig selv være iltforbrugende, ligesom jord- og mikrofiller partikler vil kunne medføre en negativ fysisk påvirkning af eventuelle gydepladser og levesteder.

Ovennævnte påvirkninger er bl.a. afhængig af mængde, varighed og type af forurening, som tilføres Alling Å, men Miljøstyrelsen vurderer, at hvis forureningen rammer Alling Å, og hvis der er sådanne gyde/opvækstområder i Alling Å, så vil der være en overhængende fare for miljøskade på fiskearterne hav-, flod og bæklampret, som er på udpegningsgrundlaget for det nedstrøm beliggende Natura 2000-område N14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord.

Vurdering af påvirkning af odder

Odder er i forbindelse med NOVANA undersøgelse i 2011, 2017 og 2022 registreret i Alling Å i umiddelbar nærhed af Nordic Waste. I kommunens vurdering af påvirkningen på udpegningsgrundlaget vurderer man, at en reduktion i fiskebestande i Alling Å, jf. afsnittet om påvirkning af Alling Å kan have en negativ virkning på bestanden af odderen i området, afhængig af mængde og type af forurening.

Miljøstyrelsen bemærker, at Alling Ås og evt. Randers Fjords kvalitet som levested for odder vil forringes betydeligt, hvis vandmiljøet forringes ved forureningen fra jorden og fødegrundlaget for odder reduceres. Påvirkninger er afhængig af mængde, varighed og type af forurening, som tilføres Alling Å, men Miljøstyrelsen vurderer, at hvis forureningen spredes nedstrøms i Alling Å, så er der sandsynlighed for, at det vil medføre en betydelig negativ påvirkning for odder tilknyttet Natura 2000-området. Miljøstyrelsen vurderer dog, at denne sandsynlighed ikke er tilstrækkelig til at udgøre en overhængende fare for en miljøskade.

Vurdering af påvirkning af marine naturtyper

De marine naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, som potentielt kan påvirkes ved jordskredet, ligger minimum 30 km nedstrøm Nordic Waste. Bevaringsstatus for alle de marine naturtyper er stærk ugunstig.

Fint partikulært materiale og opløst stof vil potentielt kunne transporteres med vandløbet til Randers Fjord og Natura 2000-området. Miljøstyrelsen har ikke konkrete oplysninger om mængder og indhold af miljøskadelige stoffer i materialet fra evt. jordskred, som vil kunne transporteres til Natura 2000-området. Men hvis forureningen når Randers Fjord i betydelige mængder, vil både rodfæstet

vegetation (eks. ålegræs) og bunddyr potentielt kunne optage og blive påvirket af miljøfremmede stoffer, ligesom større mængder af opslemmet (opløst) materiale, vil kunne reducere lysforholdene for vegetationen og påvirke bl.a. fødeindtag for bunddyr.

Miljøstyrelsen er derfor enig i kommunens vurdering af, at det på baggrund af det oplyste ikke kan afvises, at jordskredet fra Nordic Waste kan have en negativ virkning på bestande af arter som definerer en række marine naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 14.

På det foreliggende grundlag kan Miljøstyrelsen dog ikke vurdere omfanget af forureningen, som kan påvirke de marine naturtyper i Natura 2000-området. Det vurderes, at sandsynligheden for, at der kan indtræffe en miljøskade på de marine habitatnaturtyper i Natura 2000-området i den nære fremtid er til stede, og det kan ikke afvises, at denne kan være betydelig.

Vurdering af påvirkning af marsvin, spættet sæl og fugle

Såfremt forureningen medfører negativ påvirkning af invertebrat fauna og fiskebestande i de marine naturtyper, som udgør fødegrundlaget for marsvin og spættet sæl samt fugle på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, kan dette have en afledt negativ påvirkning på bestanden af arterne. Påvirkningen vil bl.a. afhænge af mængde, varighed og type af forurening, som tilføres Alling Å.

Sammenfattende om arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget

På det foreliggende grundlag kan Miljøstyrelsen ikke afvise, at der kan ske en betydelig negativ påvirkning af opnåelse og opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, hvorfor en overhængende fare for miljøskade ikke kan udelukkes.

Konkret vurderer Miljøstyrelsen for arterne bæklampret, flodlampret og havlampret, at ved hvis forureningen når Alling Å, og hvis der er sådanne gyde/opvækstområder i Alling Å for arterne, så vil der være en overhængende fare for miljøskade på fiskearterne hav-, flod og bæklampret, som er på udpegningsgrundlaget for det nedstrøm beliggende Natura 2000-område N14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord.

Påvirkning af strengt beskyttede arter på Habitatdirektivets bilag IV

Vurderingen af påvirkningen af strengt beskyttede arter på Habitatdirektivets bilag IV afgrænses til arter som er knyttet til våd natur, der er registeret i, eller i umiddelbar nærhed til Alling Å. Randers Kommune har ikke vurderet påvirkningen af arter på Habitatdirektivets bilag IV som følge af jordskredet fra Nordic Waste.

Odder

Odder er både på udpegningsgrundlaget som en bilag II-art, og odder er også en beskyttet bilag IV-art.

Det oplyses i vurderingen af påvirkningen på udpegningsgrundlaget for det nærliggende Natura 2000 område nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager

Fjord, at odder er på udpegningsgrundlaget og forekommer i området. Odder er ligeledes registeret i forbindelse med NOVANA undersøgelser i 2011, 2017 og 2022 i Alling Å i umiddelbar nærhed til Nordic Waste.

I vurderingen for påvirkningen på udpegningsgrundlaget vurderer kommunen, at en reduktion i fiskebestandene i Randers Fjord, som følge af forureningen fra Nordic Waste kan have en negativ virkning på bestande af arten, men at denne påvirkning vil afhænge af mængden og typen af forurening, som tilføres vandløbet.

Miljøstyrelsen bemærker, at Alling Å systemet er levested for odder, og at Alling Ås kvalitet som levested for odder forringes betydeligt hvis vandmiljøet ødelægges og fødegrundlaget for odder reduceres eller helt forsvinder. Denne påvirkning kan forstærkes i perioder med vedvarende frost, hvor is på søer, vandløb og fjorde generelt begrænser odders adgang til føde. Det kan derfor ikke udelukkes, at der vil ske en negativ påvirkning på enkeltindivider knyttet til de områder, som vil blive påvirket af forureningen.

Miljøstyrelsen vurderer, at et udslip fra Nordic Waste, og en potentiel forringelse af fødegrundlaget, og som følge heraf en forringelse af levestedet for odder i Alling Å ikke vil få en betydelig negativ påvirkning på opnåelse eller opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for odder i den biogeografiske kontinentale region.

Padder

På arealer og mindre vandhuller i umiddelbart tilknytning til Alling Å er der registeret stor vandsalamander, og det må derfor antages at vandhuller og rasteområder i tilknytning til Alling Å er levested for stor vandsalamander. I området forekommer der også spidssnudet frø og løgfrø, men disse arter er ikke registeret på arealer i umiddelbar tilknytning til den del af Alling Å. Det kan dog ikke udelukkes, at disse arter forekommer i områder, som kan blive påvirket af en forurening som følge af jordskredet fra Nordic Waste.

Padder optager vand igennem huden, og er derfor generelt sårbare over for forurenende stoffer i vandmiljøet. Stor vandsalamander, spidssnudet frø og løgfrø yngler i vandhuller eller stillestående vand og Alling Å vil derfor ikke betragtes som yngle- eller rasteområde for de pågældende arter.

Det kan ikke udelukkes at lokale bestande af arten kan blive negativt påvirket, såfremt det forurenede vand fra Alling Å spredes ud i nærliggende vandhuller og rasteområder. Miljøstyrelsen vurderer, at denne påvirkning ikke vil få en betydelig negativ påvirkning på opnåelse eller opretholdelse af gunstig bevaringsstatus for arterne stor vandsalamander, spidssnudet frø og løgfrø i den biogeografiske kontinentale region.

Afsluttende juridiske betragtninger

Miljøskadeloven finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, når der er truffet afgørelse derom i medfør af én af de nævnte love eller bekendtgørelser i miljøskadelovens § 2, bl.a. miljøbeskyttelseslovens § 73 f.

Sagens videre behandling i form af undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskaden skal således ske efter miljøskadeloven.

Miljøskadeloven træder dog ikke i stedet for miljøbeskyttelsesloven, således at miljøbeskyttelsesloven ikke længere finder anvendelse på sagen, når der er truffet afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 73 f. Lovene finder anvendelse parallelt. Hvorvidt en konkret bestemmelse finder anvendelse på sagen, må afgøres ud fra almindelig lovfortolkning f.eks. i tilfælde af en regelkonflikt.

Derfor kan forpligtelser efter miljøbeskyttelsesloven fortsat finde anvendelse i en sag, hvor der er truffet afgørelse om miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven.

En pligt efter eksempelvis miljøbeskyttelseslovens § 70, stk. 1, ophører dermed ikke nødvendigvis, når der træffes afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 73 f. Hvis forudsætningerne for miljøbeskyttelseslovens § 70, stk. 1, er tilstede, vil tilsynsmyndigheden efter § 70, stk. 1, fortsat have en handlepligt.

Klagevejledning

Miljøstyrelsens bindende udtalelse kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kap. 2 eller 3, jf. bekendtgørelse 1460 af 7. december 2015 § 2, stk. 1. Det følger videre af bekendtgørelsens § 2, stk. 3, at Miljøstyrelsens udtalelse ikke kan påklages til miljø- og fødevareministeren.